

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	K 24-	v upravnemu prejemcu	K 22-
celo leto	K 24-	celo leto	K 22-
pol leta	12-	pol leta	11-
četr leta	6-	četr leta	5,50
na mesec	2-	na mesec	1,90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Kako režejo v Gradcu kruh pravice?

Meseca marca smo priobčili v nemškem izvirniku in v slovenskem prevodu iz lista »Mitteilungen des Vereines Südmark« nezaplenjen oklic, v katerem se Nemci pozivajo, naj podpirajo samo svoje trgovce in obrtnike.

Državno pravdništvo nam ni zaplenilo niti nemškega izvirnika niti slovenskega prevoda.

Cim pa smo v slovenskem dobesednem prevodu nemškega izvirnika nadomestili besedi »Nemeec« in »nemški« z besedami »Slovenec« in »slovenski«, je bil državni pravdnik takoj pokonec ter nam **zaplenil** dotični oklic, ces da ščuva v smislu § 302. k. z. na bojek proti Nemcem.

Doživelj smo torej dogodek, ki jasno izpričejo, da se kruh pravice reže drugače v Gradeu in drugače v Ljubljani. Kar je v **Gradcu dovoljeno**, to je **prepovedano** v Ljubljani!

Pravijo pa, da so zakoni isti za vso državo, da so veljavni isti zakoni v Gradeu kakor v Ljubljani in da smo pred zakonom vsi — enaki!

Proti zaplembi omenjenega oklica smo se pritožili in ljubljansko deželno kot prizivno sodišče je našem prizivu ugodilo ter zaplemo kot v zakonu neutemeljeno razveljavilo.

Proti tej razsodbi pa se je pričil g. državni pravdnik na graško sodišče.

In to je ugodilo pritožbi državnega pravdništva, razveljavilo razsodbo ljubljanskega deželnega kot tiskovnega sodišča ter potrdilo pravno zaplembo.

Razlogi, ki jih navaja graško sodišče za ta svoj ukrep, so tako klasični, da so vredni, da jih v listu zabeležimo ad perpetuum rei memoriam in v pouk slovenski javnosti.

Razlogi se glase v doslovнем slovenskem prevodu:

»V pravilnem tolmačenju dolube § 493. k. p. r. se je razsodba po dognani prizivni razpravi omejila na to, da preiše, ako vsebuje vsebino zaplenjene novice kako kaznjivo dejanje.

Pravna pomota pa je, ako se v razsodbi izreka naziranje, da pozivane na bojek ne tvori dejanskega stanja delika po § 302. k. z.

Izpodbijani razsodbi je pač pridržati v tem, da je po členu XIX. državnega temeljnega zakona z dne 21.

decembra 1867. št. 142. drž. zakonika vsakemu narodu zajamčena pravica do obrambe in negovanja njegove narodnosti in da se ta smoter zlasti lahko doseže potom materialne okrepitev, toda ta pravica se ne sme v gospodarskem tekmovanju izvajati na način, ki je v kazenskem zakonu prepovedan.

§ 302. k. z., ki se mu je odkazal prostor na prvem mestu določbe o motenju javnega miru in reda in ki jamči kakor državni temeljni zakon, na katerega se razsodba sklicuje, **enakomerne varstvo vseh državljanov**, torej zahteva, da žive ti državljanji v miru in slogi med sabo in drug poleg drugega, ter **kaznuje vsakogar, ki poziva, spodbada ali skuša zapeljati k sovražnostim proti drugim narodom, posamnim razredom in stanovom**.

Jasno je, da se izpodkopujejo ti mirni, tudi državne interese zadevajoči odnosni med temi elementi, ki so zlasti v trgovinskem premetu navezani drug na drugega, in da se vzbujujo strasti, ki vodijo k nasilnemu, ako se v **razširjenih dnevnikih** izdaja na rojake oklic, naj se na istih tleh živeči pripadniki druge narodnosti iz narodnih motivov izločijo iz trgovine in obrti ter gospodarsko onemogočijo ne glede na dejanske potrebe in na pravilni razvoj trgovskih odnosa.

Ker takšne težnje prekoračujejo okvir normalnega konkurenčnega razvoja in materialno škodujejo ugroženem, se morajo smatrati kot sovražnosti v smislu § 302. k. z.

Tega ne predragiči niti okolnost, da prevladuje, kakor navaja razsodba, namen, da se sorokajski gospod skope, ker se ta smoter ne sme realizirati z nedovoljenimi sredstvi.

Pravno brez pomena je to, da temelji zaplenjena notica na enakem sestavku, ki je **nekje drugje ostal nezaplenjen iz vzrokov**, ki se ne dano kontrolirati, ker je sodišče imelo razpravljati samo o preje označeni ugovoritvi.

Ker je torej dejansko stanje pregreška po § 302. k. z. ugotovljeno, se je moralno ugoditi pritožbi državnega pravdništva.

V Gradeu, dne 20. aprila 1910.
Pitreich s. r.«

Tako slove v dobesednem slovenskem **prevodu razsodba graškega** nadodišča.

Najprvo pripomnimo, da enkrat za vselej z vso odločnostjo **odklanja mo razsodbo v nemškem jeziku**.

Inhačna vrak dan zvečer izvezmi nodelje in praznik.

Inserat velja: petostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijsih po dogovoru. Upravnemu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserat itd. to je administrativne stvari.

Pocasna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatave naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

Slovenski Narod velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto	K 25-
pol leta	13-
četr leta	6,50
na mesec	2,30

celo leto . . . . . K 28-

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto . . . . . K 30-

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znameda

Upravnemu: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85

in republikanske in se med seboj bistveno prav za prav le malo razlikujejo. Večinoma bodo ožje volitve med radikale, socialnimi radikale in socialnimi demokrati, ki imajo sicer kaj različne programe, a so si v politični praksi prav blizu.

Fiziognomija novega parlamenta se torej že sedaj prav lahko določi in s tem tudi smer bodoče francoske notranje in zunanje politike, kajti na Francoskem določa smer politike ljudstvo samo po svojih zastopnikih in tako, kakor v Avstriji, kjer imamo pač splošno in enako volilno pravico in smejo ljudski zastopniki govoriti kar hočejo, moči pa nimajo nobene.

Volitve v francoski parlament pomenijo veliko znago sedanje vlade in po njej zastopanega sistema, triumf ministrskega predsednika Brianda. Vlada bo imela v novem parlamentu veliko in trdno večino, najbrž še močnejšo, kakor v zadnjem parlamentu in bo torej mogla mirno izvrševati svoj program.

Za doseglo tega velikega uspeha ni bilo treba niti posebnega napora. Volitve so se vrstile vobče mirno in ker ni bilo vzroka posebnemu razburjenju tudi udeležba ni bila kdo ve kako velika. Klerikalni in monarhisti so namreč vrgli puško v koruzo. Klerikalni in monarhistični kandidati so se potegovali samo za mandate, ki so jim popolnoma zagotovljeni; nastopili so samo v okrajih, kjer vlada še tema, kjer je ljudstvo še nevedno in nezrelo. V drugih okrajih se klerikalci sploh niso tipali več na dan.

Zelo značilno je, da so se klerikalci in monarhisti popolnoma umaknili iz okrajev, kjer so še pri zadnjih volitvah imeli svoje kandidate, značilno pa je tudi to, da so v svojih zanesljivih okrajih dobili sedaj mnogo manj glasov, kakor pri zadnjih volitvah. To priča kako strahovito propada klerikalizem na Francoskem in kako hitro izgublja tla pod nogami. Da, Francozi so postali skoz in skoz protiklerikalni.

Zadnje upanje klerikalcev je bilo, da bo izvoljen parlament nezanesljivega značaja, ki bo klerikalizmu vsaj v šoli dal nekaj veljave. A tudi to upanje se ni izpolnilo. V novem parlamentu bo velikanska in zanesljiva protiklerikalna večina. Ta večina je šla v volilni boj z jasnim programom in iz volitev svedoči, da narod ta program odobrava. Kardinalne točke tega programa so: obranitev republičanskih ustanov,

zadnje upanje klerikalcev je bilo, da bo izvoljen parlament nezanesljivega značaja, ki bo klerikalizmu vsaj v šoli dal nekaj veljave. A tudi to upanje se ni izpolnilo. V novem parlamentu bo velikanska in zanesljiva protiklerikalna večina. Ta večina je šla v volilni boj z jasnim programom in iz volitev svedoči, da narod ta program odobrava. Kardinalne točke tega programa so: obranitev republičanskih ustanov, je premalo, kakor bi se s tem odgovredal pravici do ekspanzivnosti; Grk pozna samo čut rodoljubja, a temu se nikdar ne izneveri. Grk ostane Grk, naj živi koderkoli. Niti v Ameriki, kjer se toliko različnih narodnosti zliva v celoto iz katere se enkrat porodi posebna ameriška narodnost; niti v Združenih državah, kjer je proces asimiliranja čudovito hiter, se Grk ne izneveri svoji narodnosti in ji ohrani tudi svoje otroke.

Grška sama ne šteje več kakor dva milijona in šestdesetisoč prebivalcev, ali izven Grške živi devet milijonov Grkov in vsi se čutijo solidarne. Grki žive na Turškem, v Mali Aziji, v Egiptu, v Marzilji, v Londonu in v Ameriki, a naj so tam tudi rojeni, naj so se njih predniki tudi kdovetaj tja preselili, vse vidijo v Helsadi svojo pravo domovino in vsem so Atene simbol Grške narodnosti.

Ti v tujini bivajoči Grki — omogenci — ljubijo Grško tako, kakor zaljubljenc svojo izvoljenko, tudi če je niso nikdar videli.

V Egiptu je živel Grk z imenom Averov. Ta je za narodne namene živil milijone, vendar je v Atene več javnih poslopij, ki so najlepša, kar jih je v tem mestu; a nikdar ni videl Grke, nikdar ni hotel priti v Atene: bol se je, da bi od ginjenja

dosledna izvršitev najpopolnejše ločitve države od cerkve in izpopolnitve šolskih zakonov v tem smislu, da se do zadnje trohice odstrani in iztrebi klerikalni vpliv na vzgojo.

Konsekventno nadaljevanje protiklerikalnega sistema je torej zagotovljeno in sistem se bo še izpopolnil s šolskimi zakoni, kar pomeni folik, da bo klerikalizem izgubil zadnji sled vpliva na ljudstvo. Cerkev bo popolnoma svobodna v cerkvi, a v področje države ne bo mogo posezati. Če bo cerkev mogla izhajati samo z vplivom v cerkvi — to je vprašanje, za katere se država ne briga.

Volitve v parlament so pa še v drugem oziru važne. Sedaj izvoljeni parlament bo namreč leta 1913. po klican izvoliti republikni novega predsednika in ker jamči sestavo parlamenta, da bo izvoljen zopet predsednik protiklerikalnega in republikanskega mišljenja, je s tem za celih devet let določena smer francoski politiki. Čez devet let pa bo po sodbi kompetentnih ljudi klerikalizem na Francoskem samo še spo min ...

Parlament.

Seje odsekov.

Včeraj dopoldne so bili sklicani: proračunski, narodno-gospodarski, finančni odsek ter odsek za drž. uslužbence in odsek za soc. zavarovanje.

Finančni odsek ni bil sklepčen. Manjkovali so Poljaki in Nemci, torej vladne stranke. Predsednik odseka je sklical za danes dopoldne novo sejo.

Tudi v drugih odsekih je bilo prav malo članov. Proračunski odsek in odsek za drž. uslužbence sta zborovala naenkrat, in da sta bila oba sklepčen, so morali tisti poslanci, ki so v obeh moralni, tisti venomer hoditi iz ene seje v drugo.

Odsek za drž. uslužbence se je posvetoval o službeni pragmatiki Namerava baje sklicati anketno.

Proračunski odsek je rešil postavke: najvišji dvor, kabinetna pisarna, drž. zbor in drž. sodišče ter je začel obravnavati postavke: min. svet in upravno sodišče. — Tekom debate je posl. Okuniewski omenjal neugodnega razmerja med cesarjem in Rusini, ki se je začelo pred 12 leti, ko je cesar reklo rusinski deputaciji: »Adieu, gospode! Dvor Rusinov ne pozna. — Posl. Choe je konstatiral, da je cesar Čehom nenaklonjen.

— Pri postavki »drž. zbor« zahteva

Francoske volitve.

Volitve v francoski parlament bodo sicer končane še 8. maja, kateri dan se bodo vrstile ožje volitve, ki jih je 237 potrebnih, toda ó končnem izidu volitev ni več nobenega dvoma. Pri omenjenih ožjih volitvah pridejo namreč v poštov skoro samo stranke, ki so svobodomiselne

sten Grk, pravi sin tiste dežele, kjer misli vsak, da je rojen za zapovedovanje in neče nihče ubogati. Med petimi Grki jih je vedno šest, ki so generali, pravi star pregovor.

Od onega dne, ko se mi je mož v imenu grškega naroda tako dostenjeno zahvalil, sem bil predmet njegove posebne naklonjenosti. Štel si je to v patriotsko dolžnost.

Takega patriotizma, takega rodoljubja kakor med Grki ni namreč nikjer več na svetu. Grki so narod, ki živi od kruha, oliv in ljubezni do svojega rodu in zdi se mi, da je to izborna dijeta za preoviti in razvoj grškega plemena.

Grško rodoljubje ni meglena sentimentalnost ali slamenat ogenj, nego prava nengrasna strast. To strastno rodoljubje je v grškem narodu porodilo ono zagrizeno intrusivnost, ki jo je opazovati tudi od daleč, one dostikrat blaznosti pod

posl. Kotlár na teje posl. zbornice češke stenografe. — Posl. Koslowski in Stanek sahtevata, da se zabeležijo tudi nemščki govorji v parlamentu. — Slednji se odkažejo nekateri resolucioni posebnemu pododboju, med njimi resolucioni posl. Hráskega, naj se gleda na to, da so uradniki in stenografi v parlamentu zmožni razen nemščine vsaj še enega jezika in resolucioni posl. Choca, naj se najame za nemščake govore zastonjo število stenografov. — Pri poglavju »drž. sodišče« se sprejme resolucioni posl. Staneka, naj drž. sodišče izdaja razsodbe v tistem jeziku, v katerem je bila vložena tožba. — Pri odstavku »upravno sodišče« je posl. dr. Korošec omenjal krivično postopanje justične uprave proti Slovenscem na Štajerskem in Koroškem.

Balkan.

Vstaja v Albaniji.

Turkom se v Albaniji godi prav slabo. Situacija je zelo resna. Vstaja se vedno bolj razširja. Turška vlada misli, da bo 40.000 vojakov zadostovalo, da zaduše vstajo. Od vseh strani prihajajo poročila o večjih in manjših krvavih bojih. Bitka pri Črnodrjevu je trajala cel dan. Uporniki so razdejali železniško zvezo med Mitrovico in Uškubom. Hud boj se vnel tudi pri Belem polju. Podobernosti pa še niso znane.

Kako treba pri nas plati poročila o umetniških razstavah*).

(Pisatelju Iv. Cankarju v odgovor.)

Svoje dni, ko smo bili še otroci, smo se igrali prelepo igro »z mojga grada dol!« — Saj vsi veste, kako fletno smo se igrajekali: koderkoli smo zagledali kup peska, smo se zradi njega spoprijeli. Bog, da smo ga izteknili! Vsi naenkrat smo zaorili: »Moj!« in se zakadili nanj, vsak je hotel, da je ta kup njegov grad, samo njegov, in gorje tistemu, ki je bil prvi na vrhu, pa ni bil dosti močan in uren, da bi odpodil vse druge, ki so se ga tudi poizkušali polotiti: dobil jih je pod rebra in po glavi, da ga je bila sama žalost. — Take smo se igrajekali, ko smo bili še otroci. Ko smo kratkim hlačam odrasli, smo čez to prelepo igro sklenili general - zapik in jo sčasoma dočela pozabili. Minula so leta. Pa je prišel Cankar in v vso deželo zaklical »Odprite!« s tako izzivajočim glasom, da so bile pozabljeni naše dolge hlače, in da je odsihmal zopet z vseh koncov in kotov vel odmetati bojni krik »Z mojga grada dol!« Kajti zahotel se je Cankarju, da so vsi gradovi njegovi. No, in tako je prišlo, da imamo hvala bogu zopet svoj spektakel in da se je zopet začelo ono suvanje pod rebra in opletanje po glavah.

Ko bili drugi nego Cankar zagnal ta bojni krik, tisti izzivajoči »Z mojga grada dol!«, bi dejali, da je prepoten domišljavec, fant nejasnih pojmov, ki sam ne ve, kaj hoče, ki pa ima toliko vero vase, toliko prepričanja o svojem vseznjanju in o svoji mogočni nezmotljivosti, da ni vredno, da bi se resen človek zmenil zaanj. O Cankarju pa ne bomo govorili tako, temveč bodemo prav iz dna svojega prepričanja dejali, da vse to njegovo razpoloženje izvira zgolj iz njegove krepke volje do more, do nadvade, porojene iz iskrenega prepričanja, da ga med Slovensci ni bilo moža, ki bi tako temeljito in neznotno spoznal vse, česar koli nam treba za časni in večni blagor, in pa da je to njegovo prepričanje upravičeno, ko se mu je vendar stolinstokrat črno na belem dalo, da je takšna narodova misel o njem. Ker torej že zaradi njegove pozicije ne gre, da bi šli preko Cankarjevih misli na dnevnih red, kaže, da ne bude neumestno, če izpregovorimo o predmetu, ki je vsled Cankarjevega izzivanja postal aktualen, javno besedilo. Storimo pa to z dvojnim namenom: prvič, da se na podlagi tretjnega preudarka razbistre pojmi o tem, kaj je pravzaprav naloga kritike in kako torej treba pisati poročila o umetniških razstavah, govoriti o umetnosti in njenih tvorbah, in drugič, da se končno ob dokazilniki izpodbjije mnenje, ki je zavladalo, mnenje namreč, da treba sedam moža, ki je »pripoznan«, verjeti brezpojno, prav na slepo, in da za njegove besede ni potrebe, dečati jih, predno jih vzprejmemo, na tehnično hladno preudarajočega in razsojajočega razuma. Ce se mi je posrečilo, s temi vrsticami doseči dvojni ta svoj cilj, sem po svojem mnenju, da govorim s Cankarjem, storil resnično kulturno delo, na eni strani razbistritviši slepo nekritično in prav zato opasno vero v avtoritet.

Fr. Kobal.

Dnevne vesti.

+ Podraženje piva. Kranjska deželna naklada na pivo se torej povira. Dotični sklep deželnega zbora je zadobil cesarjevo sankejo. Naklada na pivo se zviša na 4 K od hektolitra in je ob sebi umevno, da bodo pivovarnarji zvalili to breme na govtinjarje, ti pa seveda na konsumente. Pivo se bo torej podražilo. V časih, ko vlada tako neznosna draginja najpotrebnejših živil, se podraži »tekoči kruh«, namreč pivo. Če smo prav podučeni, hočejo sedanjii gospodarji Kranjske dežele uvesti še druga zvišanja konsumnih davkov, kar se bo pač pokazalo že v prihodnjem zasedanju deželnega zbora.

+ Kranjski in tržaški klerikalci so se začeli prav ostro prepričati in se lasajo, da je kar veselje. Seveda se bodo že zopet spriznjali, če prej ne, pa tedaj, ko pride v Trst novi škof. Pomena torej to prekljanje nima nobenega; ta boj je le epizoda in nič drugega. Zanimivo je samo, na kakšen način se črni brateci med sabo klopejo. Ni sicer vredno, da bi ta način ilustrirali z navedbami iz tržaškega in ljubljanskih glasil skreganih bratev, a označiti se da ta način prav na kratko: Kranjski klerikalci mečejo v Trst očitanje, da so tržaški duhovniki prav za prav liberalci, tržaški klerikalci pa mečejo te bombe nazaj v Ljubljano, če, da so kranjski klerikalci prav za prav liberalci, moderati in konservativci. Mlahko obema strankama ročemo, da je to očitanje v toliko resnično, da za vero si ne kranjskim ne tržaškim klerikalcom nič in da jim je vera zmanjšana sredstva za doseganje moći in vloga, kar so da s motjo denui.

* Vso odgovornost za ta epis prepuščamo avtorju. Op. ured.

Cankar je torej o kratek razstavki v Jakopitovem paviljonu v »Slov. Narodu« priobčil vstop sestavkov, v katerih se je o precejšnjo gestebedednostjo postavil na stališče, da se o posameznih umetnikih sploh ne sme govoriti, kaj še le, da bi se govorilo o njihovih posameznostih, če da je edino pravo razlaganje umetnin v tem, da poročevalce govorijo o razpoloženju, v katero ga je spravila ta ali ona umetnina, vse drugo govorjenje je od zla, ker more edinole kvarno učinkovati. In raz to svoje stališče je beseval mnogo besed, toliko, da je v njih utonila vsaka dobra misel. Obenem pa se je z vso svojo rohatostjo zapadol v dosedanje poročevalce, nagnal jih je z »gobežači« itd. in jim očital, da gledajo skozi očala, ne vidijo pa s srcem, da so sami profesorji, ljudje brez srca in brez duše, ki so menda samo za to na svetu, da s svojim treznam presojojam ubijajo vse, kar je na svetu lepega, in zagrmel je nad njimi, da naj se poberejo, odkoder so prišli, češ, »bomo že sami opravili« (sam, to je Cankar in umetniki).

Vse to Cankarjevo robato in nad vso normalno mero samozavestno besedovanje pa vsebuje po mojem mnenju povsem pogrešeno, docela netrezno in nepreudarjeno, naivno stališče, katero bi, če bi ga vsprejeli, utegnilo v kali ubiti vse to, kar se je doslej med nami storilo v prilog umetnosti. Da je Cankarjevo stališče, ogleduj ga s katerekoli strani, totalno nespremljivo, to hočem dokazati. Dokazati ne iz knjig, na katerih se v svojih razmotrivanjih o umetnosti in o umetninah sploh nikdar ne opiram, kakor se je Cankarju očitati izljubilo, temveč zajemajoč iz lastnega preudarja in iz lastne izkušnje. Če ima logično dokazovanje tudi do Cankarja moč in če se Cankar ne uklanja zgolj hipnemu dozdevku, mi bo moral dati prav in svoje vihavotemperamentno stališče rektifikovati.

Da torej pride na stvar!

V tem smo si vsi edini, da imajo poročila o razstavah umetnin samo ta namen, da jih tolmačijo. Poročila niso namenjena umetniku, temveč gledalecu. Za umetnika časniška poročila o umetnini ponajveč nimajo prav nobenega pomena, ker le z besedo pripovedujejo to, kar jo on sam v svojem duhu zasnoval, videl in občutil in potem odel v vidno obliko vse popolne, nego to more izraziti beseda. Umetnik more iz poročil, — če so dobro sestavljenia — posneti edinole to, da vidi, kako na druge učinkuje nekaj, kar je nanj učinkoval, tako in takoj; zato je poročilo more razbrati gledalčev okus; le redko kdaj pa se bo pripetilo, da ga bode poročilo opozorilo na to ali ono, česar oče na lastnem otroku še ni bil sam opazil — še redkeje pa, da bi ga kritika poročevalcev spravila na druga pota. Možno pa je tudi to, kakor nas uči zgodovina umetnosti.

Vse drugačnega pomena pa je dobro sestavljen poročilo za gledalce. Da utelejim svoja kasnejša zadetna izvajanja, je potrebno, da najprej nekoliko orisem duševni proces, ki se odigrava v gledalecu, kadar se ustavi pred umetnino.

Fr. Kobal.

— Pohvaljujete srečo prvega. Cankar je torej o kratek razstavki v Jakopitovem paviljonu v »Slov. Narodu« priobčil vstop sestavkov, v katerih se je o precejšnjo gestebedednostjo postavil na stališče, da se o posameznih umetnikih sploh ne sme govoriti, kaj še le, da bi se govorilo o njihovih posameznostih, če da je edino pravo razlaganje umetnin v tem, da poročevalce govorijo o razpoloženju, v katero ga je spravila ta ali ona umetnina, vse drugo govorjenje je od zla, ker more edinole kvarno učinkovati. In raz to svoje stališče je beseval mnogo besed, toliko, da je v njih utonila vsaka dobra misel. Obenem pa se je z vso svojo rohatostjo zapadol v dosedanje poročevalce, nagnal jih je z »gobežači« itd. in jim očital, da gledajo skozi očala, ne vidijo pa s srcem, da so sami profesorji, ljudje brez srca in brez duše, ki so menda samo za to na svetu, da s svojim treznam presojojam ubijajo vse, kar je na svetu lepega, in zagrmel je nad njimi, da naj se poberejo, odkoder so prišli, češ, »bomo že sami opravili« (sam, to je Cankar in umetniki).

— Oficijska olimika. Minulo sredo je šel neki gostilničar iz ljubljanske okolice obiskat svojo sestro v topinčarsko vojašnico. Dasi je poveljnik straže dovolil gostilničarju vstop v vojašnico, je vendar pozneje poslat neki oficir v stanovanje njegove sestre nekega vojaka s poveljem: »Der Mann hat sofort die Kaserne zu verlassen«. Mož se je vsled takega ukaza nevolojno poslovil od svoje sestre, ki je menda poročena z nekim podčasniki, ter hotel oditi. Ko je prišel na dvorišče, je isti častnik prepovedal straži, da bi pustila gostilničarja iz vojašnice. Šele potem, ko je gostilničar zagrozil s posledicami, je mogel mirno oditi. — Ali ni tako postopanje šikaniranje davkoplačevalcev? Civilisti niso samo zato na svetu, da omogočajo s plačevanjem davkov oficirjem brezskrbno življenje.

— Poročil se je včeraj 26. t. m. g. Josip Tačar, trgovec, z gđ. Hilde Kokaljevo. Bodita srečna!

— Premembra noseti. Hišo Ivana Cibra v Osojni ulici št. 6 je kupil sodni služba Josip Marinko za 26.800 K.

— V Gradi pri Cerkljah je umrl posnetnik Ivan Barle, brat magistratnega pristava g. Frana Barleta. Pogreb bo jutri ob 10. dopoldne.

Nova ustanovljena ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za občino Dobrunje s sedežem v Štefanji vasi bode imela v nedeljo, dne 1. majniki ob 3. popoldne v gostilničarskih prostorih gosp. A. Karšića p. d. »Štajerca« na Fužinah svoj občni zbor s tem - le sporedom: Predavanje, vpisovanje članov in članic, volitev odbora, delegatov za glavno skupščino ter veseljnega odseka, razni nasveti in predlogi. — Po zborovanju se vrši prosta zabava. — Pridite vi, ki se čutite Slovence in Slovenke.

Pogorelec vasi Brda, politični okraj Radovljica, je cesar daroval 1000 K.

Na ženitovanju umrl. Dne 23. t. m. je bil posnetnik in trgovec J. N. Pipli iz Bršljana pri Novem mestu na ženitovanju svojega soseda. Pipli se je učil zelo trdnega ter se je naslonil na mizo, ko so ga pozneje hoteli vzdramiti, je bil Pipli mrvec. Pokojnik je bil star 48 let ter je zapustil ženo in več nepreskrbljenih otrok.

Obesil se je v zaporu okrožnega sudska v Novem mestu se nahajajoči 18letni Alojzij Lukšič za vrv pri ventilaciji dne 26. t. m. v torku v popoldne. Na vrvi viščega in že mrtvega ga je našel paznik, ko mu je prisnel ob 11. kosilo. Obesil je doma iz Drske pri Novem mestu in sicer oni znani pretepač, ki je v nedeljo zvečer z nožem zakljal posnetnikove sina Jožefeta Medveda v Ločni pri Novem mestu.

Izletniki iz Trsta že prav pridno posečajo Nanos. Na Jurjevo je posetilo Nanos dvajset Tržačanov, zvečina Italijanov, ki so se tako pojavili v Trstu očitovanje, da so trički pravost in vrednost slovenskega pravila. Senožečah je izletnikom na razpolago hotel »Mlakar«, koji postreže iz izbornega kapljice in najboljšo kuhinjo ter ga priporočamo tudi v narodnem oziru najtopljejše.

Iz Bračce pri Štanjelu smo dobili v 21. aprila priobčili notico, da se je zaročila gđ. Ivanka Čehovin z gosp. učiteljem Pičekom. Priobčili smo dotično notico, ker je bilo podpisano ime znane osebe. Sedaj se je izkazalo, da nas je že nezan poštenje kovič mistificiral in da je vest o omenjeni zaročki izmisljena. Ker je upanje, da se dozna, kdo je uprizoril to lunaparico, bomo morda že imeli priliko, se s to stvarjo početi, kajti če izvemo storitev, statuirali bomo tak eksploj, da bo v svarišču vse, ki s mistificacijami kompromitirajo spodobne ljudi.

Is Hrastnika. Vključ vse za prekam, ki so se stavile nači Ciril-Metodovi podružnici od nasprotnikov in prijateljev, se je veselica le preco dobro obnesla. Vreme krasno, udobja povoljna, igrali so izvrstno. Natančneje kritiko prepustimo drugim — hočemo le počivalno omeniti tiste, ki so si pri prireditvi stekli največ zaslug. Saj se ti po navadi v zahvaljuje — prezro. In to je naše vrlo učiteljstvo. Rečemo samo to: želeli bi vsem slovenskim krajem tako marljivih delavcev na narodnem polju, in prepričani smo, da se bodo vremena Slovencem kmalu zjasnila. Le tako naprej — in zmaga bo naša.

Avtrijsko sodstvo. Poročali smo že, da so bili v petek pri sodniji v Laškem trgu oproščeni oni hrastniški »Nemci«, ki so svoj čas s kamejem napadli slovenske »Sokole«. Sodil je dr. Kratter, ki s slovenskimi pričami in hotel slovensko govoriti. Cela obravnava se je vršila tako, kakor da bi bili obtoženi oni, ki so bili napadeni, priče pa oni, ki so četrte s kamenjem bombardirali Slovence. Izjavam vse prič, da je letelo nanje kamenje kakor toča, se je sodnik dr. Kratter samo smehljal. Zafrikljivo jih je vprašal: »Ihr seid aber alle unschuldig, was?« Ko je nemškutar Ulaga izjavil: »Alles ist erlogen,« ni imel sodnik zanj nobene grajalne besede. Tudi to je bilo polnoma v redu, da so se nemškutarski obtoženci posmehovali slovenskim pričam. Dasi je bilo nepobitno dokazano, da so nemškutari metali kamenje, so bili vendar vsi oproščeni, in sicer na podlagi njihove izjave, da niso kamenja metali. Drugega razloga za oprostitev obtožencev ni bilo. Ko se je v Hrastniku izvedelo, da so bili napadaleci oproščeni, so se ljudje splošno izražali: »Zdaj nas bodo pa brez skrbib pobijali.«

Nova šulferajska šola. V Peklu pri Poljčanah na Spod. Štajerskem bodo zidali šulferajnsko šolo. »Schulverein« je že določil v ta namen 50.000 K. Da je šola res potrebna, dokazuje dovolj dejstvo, da je v Peklu in okolici pet nemških družin. Za šolo se potegujejo tudi nekateri slovenski zaslepljeni, ki najbolj privlakajo za podpise slovenskih staršev. Sicer se pa nezavestnosti slovenskih kmetov tudi ne smemo prav nič čuditi, če je celo živinodržavnik, Hinterlechner, iz znane narodne ljubljanske rodovine izjavil, da bode pošiljati svoje otroke v šulferajnsko šolo. Tudi tamkajšnji župnik, Cilenšek, dela celo na priznani za nemško šolo. Govoreč o bodoči šulferajnski šoli, je izjavil na priznici, da mu je ljubši nemški katoličan kot slovenski liberalec. Ljudje so si to tolmačili tako, da se bodo otroci v nemški šoli poučevali v krščanskem, dočim se poučujejo na slovenski šoli v protivverskem duhu.

Nagla smrt. V Novi vasi pri Ptaju je v noči 24. t. m. umrla Marija Pivko, roj. Vajda. Zvečer se je družina še dobro imela, zjutraj pa so našli ženo mrtvo poleg spečega moža.

Požarna brama v Ljubnem si je nabavila krasno društveno zastavo, ki se bo mesece junija slovensko razvila. Drugi dan po slavnosti se namešča napraviti izlet v Logarjevo dolino in na Okrešelj v Savinjskih alpah.

Umrli je pri Sv. Marjeti poleg Rimskih toplic Anton Aškerč, p. d. Hruščar, oče pesnika Aškerča. Dosegel je starost 85 let.

Nemeji za mariborsko okolico. V nedeljo se je vršilo v Mariboru posvetovanje Nemcev in nemškutarjev iz Maribora in okolice. Posvetovali so se o tem, kako bi izrinili iz mariborske okolice vse slovenske učitelje. Sklenili so tudi, da ustavitev k

Veliki nesrečni vseč plinove eksplozije.

Pišejo nam iz Trsta 26. aprila. Danes okoli devete ure zjutraj se je skoraj po vsem mestu zaslišala grozna detonacija, a na borznem trgu in v bližnjih ulicah je bil prvi potres. V novi Dreherjevi restavraciji na Borsnem trgu je namreč eksplodiral plin, ki je totalno razdrapal restavracijo in ob enem tudi težko poškodoval tri in lahko dve osebi. — Restavracijo so namreč ravno čistili, kajti imela je biti te dni odprta za javnost.

Vsled razpokane ene plinove cevi, se je nabral plin v prostorčku, ki se nahaja med podom in obokom nadstropja. — Delaveci so danes zjutraj začutili plinov vonj. In ravno, ko je en mehanik z predpisano svetilko preiskoval cevi, se je s strašnim gromom izvršila eksplozija, ki je pretresla vso novo palačo, kateri tu je bližnje hiše, ki je popolnoma razdelila vse velike šipe, udrla dve steni in polomila in pometaла po tleh vse hišno orodje in opravo. Škoda se ceni na 20.000 K. — Eksplozija je bila tako strašna, da je zruvala vrata, a nekatere predmete poginala tja ven v sredo ulice. Vsled eksplozije so ranjene štiri osebe in ena lahko in sicer: 18letni monter Fran Hasender iz Monakovega, stanujoč v ulici F. Venizian št. 14, katerega je plin vrgel z vso močjo na tla, da je postal na licu mesta nezavesten. — Zdravnik so konstatičali preteženje možganov in vse počne zunanji poskobe. Njegovo stanje je skrajno brezupno. — 26letnemu monterju Ivanu Weitzu tudi iz Monakovega je polomilo več udov, tako, da je obležal na licu mesta; tudi stanje tega je skrajno nevarno; 23letna dinarica Terezija Sanein in 42letna Marija Smerdela, obe uslužbeni v Dreherjevi pivovarni sta dobili raznih notranjih in zunanjih poskobe. — Neka peta oseba, katere imena ne vemo, je bila lahko ranjena in se je šla sama zdraviti na zdravniško postajo. — Težko ranjeni so bili z rešilnim vozom odpeljani v bližnjo lekarino in od tu v mestno bolnišnico. — Na lice mesta je prišla takoj požarna bramba, župan Valerio ter sodna in tehnična komisija. Ta grozna nesreča se je takoj raznesla po vsem mestu.

Slovenski jug.

Kongres jugoslovanske mladine. Poročali smo že, da se ima sredi meseca junija vršiti III. jugoslovanski dijaški kongres v Belgradu. Belgradski akademiki so poslali na vsa jugoslovanska akademika društva poziv, »naj se v čim največjem stenu udeleže kongresa. V tem oklicu pravijo med drugim: »Kakor je moral vstop ene izmed jugoslovenskih držav v vrsto suverenih vzrednosti Jugoslovane, tako se morajo vznemiriti radi vedno silnejšega germanškega navala na slovenski jug. Aneksija Bosne in Hercegovine je najnovješji in najvažnejši moment na balkanske narode in treba je, da ti narodi resno previrajo ta dogodek. Zato smatra odbor belgradske senčniške mladine za umestno, da se sklice III. jugoslovanski dijaški shod, na katerem bi se naj razpravljalo o vseh perečih jugoslovenskih vprašanjih.« Na čelu belgradskega odbora so Veljko Popović, Vlastimir Lovanović in Slavko Rajković. Da se pokrijejo stroški kongresa, prirede srbski akademiki zabave v Belgradu, Nišu in Kruševcu.

Koncert srbskih akademikov v Sofiji. Srbsko akademsko pevsko društvo »Obilič« je sklenilo, da predi tekmo prihodnjega meseca izlet v Sofijo. Ob tej priliki je na dnevnem redu poleg drugih slavnosti tudi velik koncert, ki ga bo izvajalo društvo »Obilič«. Ta izlet je velikega važnosti, ker je znak, da so se nekdaj napeti odnosaji med Bolgari in Srbi že tako ublažili, da je za bodočnost zagotovljeno skupno delovanje na kulturnem polju med obeima narodoma. Poseti Srbov v Sofiji in Bolgrov v Belgradu bodo te medsebojne stike samo še poglobili.

Glasbena Matica v Zagrebu. Za sprejem »Glasbene Matice« v Zagrebu dne 5. maja se vrše velike priprave. Sprejem bo tako siajan, vsaj tako nam poročajo iz Zagreba, kajk še ni bil nikoli. Na kolodvoru pozdravi slovenske goste občinski svet, na čem mu novo izvoljeni župan Janko Holjac, ki je bil do letos predsednik pevskega društva Koloc in je kot tak vodil tudi izlet tega društva v Ljubljano. Umetno bi bilo, da bi se izleta »Glasbene Matice« vzprlo velikanskih priprav, ki se vrše v Zagrebu za sprejem slovenskih gostov, udeležili Slovenci v čim največjem stenu, da tem posvedočijo svojo vzajemnost z brati Hrvati. Priporočimo, da je »Glasbena Matica« priredila v Zagreb poseben vlak, ki vozi za polovično ceno. Za posebni vlak je treba vsaj 300 udeležencev. Do sedaj se je

razen pevcev in pevki priglasilo še okrog 50 oseb. Treba je, da se jih prijavijo še vsaj 120. Nadejamo se, da bomo brezuspešno apehirali na naše občinstvo, naj se tega koncerta udeleži v čim največjem številu.

Družne novice.

* Björnson. Nordski teigr, biro javlja iz Pariza, da je tam umrl včeraj zvezcer Björnson. — Če le ni ta vest spet prenagljena, kakor je bila že svoj čas.

* Hofrichter. Stotnik - avtor Kunz, ki vodi preiskavo proti Hofrichterju, je bil povisan na majorja Hofrichterjev proces se bo vršil v prvi polovici maja. Proces se bo vršil tako, kakor je navada pri vojskem sodišču, le toliko bo sprememb, da bodo objavili razsodbo in uteviljitev. Hofrichter ni priznal še nicaesar; tudi tega še niso mogli zaslediti, kje bi bil dobilstrup. Vendar so o njegovi krividi čisto prepričani.

* Hofrichterjeva obtožnica obsegata 1165 strani ter izjave 47 prič. Hofrichter je tožen radi umora in radi poskušenega umora v enajstih slučajih.

* Grofa Zeppelinja je praški obč. svet v českem dopisu povabil, naj se pri svojem potovanju na Dunaj ustanovi tudi v Pragi. V povablu je že tu naznjan program sprejem.

* Zeppelinov zrakoplov »Z II« je vihar pri Limburgu, ko je bil zrakoplov privezan, odtrgal in uničil. Veter je podil zrakoplovom od Limburga proti Wilburgu; tam ga je tresel ob tla, da se je popolnoma razobil. Zrakoplov je čisto uničen, znanstveni instrumenti pa, ki so bili v ladji, so ostali celi. Kakor poročajo, ne zadene na nezgodni nikogar nobena krivda.

* Volitve v francoski parlament so se vršile v nedeljo. Udeležba na kmetih ni bila posebno velika. V Parizu pa je bil precej hud boj. Reakcionarci so izgubili doseg 3 mandate, progresisti 1, radikalci in socialisti 1. Dobili pa so nacionalisti 1 mandat, republikanci levice 8 in združeni socialisti 3. Izvoljenih je 357 poslancev, ožjih volitev pa je treba 231.

* Na smrt obsojen. V New Jorku je bil te dni na smrt obsojen Nemec Albert, ki je umoril 15letno stenografinjo, njenega trupla pa seigal.

* Zopet siamski dvojčki. V Rožici (Rossiti) pri Altenburgu na Saškem sta se rodila moška dvojčka, ki sta do vrata zraščena in imata skupno truplo. Dvojčka, ki sta še isti dan umrila, sta imela štiri roke, štiri noge in dve glavi.

* Deutsche Orientbank. — Ta nemški zavod razširja svoj delokrog po celem Orientu z velikim uspehom za nemško izvozno trgovino. Sedaj je ustavnila ta banka filialko v Dedeagaču, drugo filialko odpre v Adrianopolisu. V Egiptu otvoril filialke na 4 krajih. V Turčiji, Mali Aziji in Egiptu bo imela sedaj skupaj 16 filialk, vse v prospeli nemške trgovine! Kak velik vpliv nemščina na Orient tiči v tej banki!

Razne stvari.

* Sleparske banke na Nizozemskem in zlasti v Amsterdamu, dalje tudi v Kodanju, Hamburgu in Frankobrodru ob Menu so znova z vso silo vrgle na prodajo raznih sreč, katere vsljujejo na kaj spretnači tudi našim rojakom. V zadnjem času jih je bilo mnogo prav občutno oskodovanih, ker so verjeli manjšinam, a lažnjivim obljubam teh sleparjev. Občinstvo se v lastnem interesu opozarja, naj takih pošiljatev ne sprejme, oziroma naj jih nemudoma vrne, da se izogne škodi in drugim neprilikam.

* Kaznovana učiteljica. V neki ljudski šoli je učiteljica zlasala malega poredneža, ki se ji je bil skril pod klop. Ker pa ameriški zakon strogo zabranjuje lasanje porednih otrok, ter je učitelj, ki se v tem oziroma pregreši, kaznovan, so mestni očetje tudi glede učiteljice sklenili z 22 proti 10 glasom, da se kaznuje, kakor predpisuje zakon. In učiteljica so kaznovana s tem, da so ji za dobro šestih mesecov odtegnili ponucevanje in plačo — to je 600 dolarjev za 6 mesecov. Torej zasluži ameriška učiteljica pol leta 600 dol.

V kolikem času pa zasluži na primer avstrijska učiteljica 600 goldinarjev?

* Vesti iz groba cherryjskih premogarjev. V nesrečnem premogovoru v Cherry, III., so našli še trideset trupelj v novembetu ubitih premogarjev. Kakor znano, je takrat ponesrečilo zlasti mnogo Slovencev in Hrvatov. S trupli so našli tudi napis, katerega je pred smrto napisal kak nesrečnik. Na listku je zapisano: »Vsi smo še živi, ob 2. uri popoldne, 14. novembra.« Trupla so našli v najglobokejšem hodniku, ki se nahaja 500 čevljev pod zemskim površjem. Nesrečniki so po razstreli bezeli na nek prostor, ki meri 20 četrtjakih čevljev. Tu so zgradili iz lesa paha, s katerim so potem skrbeli za to,

da je zrak cirkpliral boljje po onem prostoru. Iz tega je razvidno, da so nesrečniki živeli saj še en dan potem, ko se je pripetila grozna katastrofa. Brezvomno so se premogarji pri mahaju s puhalom menjevali. Truplo enega premogarja je ležalo na držu puhala, iz česar je sklepati, da je najbrže umrl, ko je bil pri mahaju. V oblikah nesrečnikov se je našlo obilo denarja. Tako je imel neki premogar v svojem pesu 1400 dol., zoper drugi je imel 190 in tretji 172 dol. Pri nekaterih nesrečnikih so našli pisma, ki so na bila vsele vode tako poškodovana, da jih ni mogoče citati.

* Stavka v Nemčiji. Povodom stavke stavbinskih delavcev je prislo včeraj v Wilmersdorfu pri Berlino do kravljih prizorov. Stražniki delaveci so napadli več delavcev, ki niso hoteli stopiti v stavko. Delaveci so spremeli vozove, na katerih je bil naložen stavbinski material. Stavkarji so z noži ranili osmou konj, ter s kamnenjem in revolverji napadli delave. Dva sta bila težko, več pa lahko ranjenih. Policija je demonstrante razkrepila na vse strani.

* Konvencija ameriških sufragetek. V Washingtonu se je pričela letna konvencija ženske organizacije, znane pod imenom National American Women's Suffrage Association. V mestu je povsod videti na ženskah znake z napisom »Vote for Women«. Za bodočo predsednico bode izvoljena Mrs. O. H. P. Belmont, ki je pristašinja bolj agresivne stranke, dasiravno bode za to mesto kandidiralo še veliko število drugih žensk, kajti vsaka bi bila rada predsednica. Program za konvencijo je že izdelan. Delegatijne bode obiskali predsednik Taft, ki jih bode pozdravljeni z daljšim govorom, vendar pa še ni znano, kaj jim bode povedali. Sufragetki bodo obiskale tudi senat in zastopniško zbornicu, kjer bodo izročile posebne spomenice, nanašajoče se na ženske pravice. Predsednik Taft bude moral biti s svojim govorom zelo diplomatičen. Ženske, ki so nasprotnice sufragetičnega gibaja, so mu poslale pismo, v katerem mu izražajo, da pri konvenciji sufragetek ne bode govorili. Taft pa je obljubil, da bude sufragetkom vendarle govoril. Kaj jim bo povedal, seveda še ne ve.

* Pravosodje v Philadelphia. — Pravica, kakoršno merijo v Philadelphia, Pa., je skoraj še hujša, kajk ona v državi New Jersey. Listi so poročali, da je nek sodnik v New Jersey naročil poročnikom, naj staršem nekega otroka, katerega je povozil voz ulične železnicne, da je na mestu obležal mrtev, ne prisodijo več odškodnine, kakor 1 dolar. Pri tem je povdardjal, da so otroci za siromasne starše le velika nadloga. Starši, katerim je družba umorila njihovo dečka, so morali biti še veseli, da jih pravični sodnik ni obsodil v to, da bi morali železniški družbi plačati odškodnino, ker jih je družba rešila nadloga, koji jih je napravilo deček, ko je še živel. Kako zelo se ta razsodba ugajala, mogotem v državi New Jersey, dokazuje že dejstvo, da je oni sodnik, ki je staršem umorjenega otroka prisodil le 1 dolar odškodnine, kmalu nato postal nadodsodnik v imenovani državi. Toda, kakor rečeno, pravosodje, kakoršno imajo v Philadelphiji, je tako, da bode kriminal nadkrilili ono v državi New Jersey. V tej državi morajo železniški družbi plačati saj po 1 dolar, ako odvzamejo siromakom nadlego prebilega otročjega blagoslova s tem, da otroki more pod kolesjem svojih voz. V Philadelphiji je pa to še cenejše, kajti tem ni treba plačati niti enega dolarja, ker se vse to zastonj stori. Tako je namreč takoj naznamenil nek ravnatelj družbi uličnih železnic: »Moriti dojenčke ne velja niti centa«, in tako je dokazal, da v Philadelphiji ni treba plačati za umorjenega otroka niti centa. To je res lepa justitia!

* Sveti Biurokratij. Nekemu sodniku se je nedavno posrečilo, da je napravil za neko maloletno dekle izvrstno kupčijo. Njena mati, kajk tudi njena starejša sestra sta šli k sodniku v urad, da se mu v imenu maloletne toplo zahvalita. Kupili sta tudi le šopek, da ga izročita sodniku v znak hvaležnosti. Ko mu hočeta izročiti šopek, se nagubanči sodnikovo čelo in odločno izjaviti, da šopek na bojišču.

Slednji je vendar dovolil, da sta smeli položiti šopek na njegovo pisalo mizo. Komaj pa sta domi zapustili njegov urad, je sodnik poklical avsultanta, kateremu je narekoval zapisnik o tem, kar se je ravnotkar zgodilo. Zapisnik je postal visokemu nadodsodiku s prošnjo, da naj se izjaviti, če sme šopek, ki ga je dobil v uradu obdržati ali ne. Da se more nadodsodike lažje orientirati, je priložil zapisnik tudi par evtet iz šopeka. Pri nadodsodiku se pa gospodom menda ni posebno mudilo z rešitvijo dotične vloge, in tako je dobil sodnik še en dober teden obvestilo, da sme obdržati šopek, ki je bil seveda že popolnoma suh. Z rešitvijo je dobil vrnjene tudi evte, ki jih je bil za vsores poselal nad-

diču. Seveda so bile že take, da jih ni mogel deti v gumbnico. Tako spoštujejo nepodkupljivi sodniki sv. Birokrcija.

* Kopniški stotnik Ignan iz Amerike, Friderik Viljem Voigt, znani kopniški stotnik, ki je svoječasno v Nemčijo vlekel za nos in v uniformi nemškega častnika aretoval župana v Kopniku, se mora vrniti v Nemčijo, kajti tako so odredile naselniške oblasti. Vsled tega so Voigta te dni poslali na Ellis Island. Sedaj je pa nastalo vprašanje, se li zamore kopniškega stotnika poslati nazaj, ali se ga ne more, kajti nastale so edundne okoljčine. Naselniški komisar Wm. Williams je dobil iz Washingtona naročilo, vsled katerega bi moral dati aretovati Voigta, kot nedobrodošlega naseljence. Inspектор Tadesco je Voigta našel in ga odvedel na Ellis Island k zashišanju, kjer so Voigta naznali, da ga bodo deportirali. Potem so Voigto obleko preiskali in v njegovem žepu so našli parniški list za potovanje v Evropo in sicer za parnik Kaiserin Auguste Victoria, ki odpluje te dni v Nemčijo. — »Sedaj sem vas prekonsil!« dejal je stotnik in se pričel smejati. Vsled tega je nastalo vprašanje, je li mogoče deportirati koga, ki je že itak namenjen potovanju domov. — V ostalem se pa Voigt dobro počuti na Ellis Islandu. Rekel je: »Danes dñi bude živel na račun vlade, kar je tudi nekaj vredno, kajti vsakogar takoj v Ameriki ne časte tako, da bi mu plačali hrano in stanovanje, predno prostovoljno odpotuje v svojo domovino.«

* Kdor ve, da se dandanes ni treba več jeziti zaradi počasnega sušenja, sprejemljanja in luščenja lakove barve za pod, rabi samo oblastveno varovano pristno Eisenstädtovo lakovo barvo za pod »Eglasine«, ki se v 3 urah posuši s prekrasnim bleškom in zaradi posebne sestave jamči neomejeno stanovitost. »Eglasine«, lakova barva za pod, se dobiva v vsaki večji trgovini z materialnim, barvnim in sprecijskim blagom. Edini izdelovalci: Tvorница za lake Bratje Eisenstädt, Dunaj IV./L. Pazite natančno na varstveno znakom »žezeležni vitez«, vpodobljeno na vsaki pušci. (1211)

* Svoboda v državi Maryland v Severni Ameriki. V južnem delu severoameriške republike se nikakor neće poleči sovraštvo proti zamorskim sodržavljanom. Nekdaj so bili sužnji bogati posestniki, ki se nikakor niso hoteli odpovedati lastninski pravici do črnih sužnjev. Sele potem, ko so bili južni državljanji v krvavih vojskahnih poraženi od svojih severnih sodržavljanov, ki so se borili za svobodo zamorcev, so izpustili svoje sužnje kot svobodne ljudi. Polagona so dosegli zamoreci vse politične pravice, kakor so jih imeli njihovi beli sodržavljanji. Toda sovraštvo in zaničevanje zamorcev je bilo tako vkorjenjeno v Amerikancih, da so zamoreci delali ob vsaki priliki največje ovire. Kadarka je pa kak zamorec storil zločin, tedaj ga je »ogorčeno« ljudstvo prijelo, privezalo na kak kol ali na sestilo, kjer so ga navadno ustrelili potem pa še začgali. Dasi jim je začmenna svoboda, so zamoreci vendar veliki reweži. Zdaj jim pa hočejo vse tudi vse politične pravice.

Povodom zadnjih jesenskih volitev so morali državljanji države Maryland glasovati o predlaganih spremembitvih ustave, katera naj bi se tako spremeniла, da bi se indirektno potom lahko odvzelo zamorcev vse pravice. Republikanska stranka je pa spremembitvi ustave preprečila, kajti po vseh državah je razvila skrajno živilno agitacijo proti nameravanim spremembitvam ustave in kasneje pri volitvah se je izkazalo, da se je prebivalstvo s 15.000 glasovi večno izjavilo proti spremembitvam ustave. Demokratje se pa pri tem porazu niso pomirili, temveč so povsem na tistem izdelali nov zakonski predlog, ki je bil nedavno v senatu državne Maryland sprejet in katerega je kasneje dolnja zbornica tudi odobrila. Glasom tega predloga, ki postane sedaj zakon za imenovanje državo, izgube zamoreci vsako volilno pravico, razen pravice, voliti predsednika. To se bude seveda zgodilo tedaj, ako bodo državljanji v Marylandu imenovani že sprejeti predlog odobrili. Ako ima ameriško

Darila.

Upayništvo našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospica Danica Makar 7 K 40 vin, nabrala pri domini. — Zbrani Virjani 3 K. — Gostilna Kunc v Dol. Logatec 6 K, nabrano povodom odhodnice orožn. stražmojstrica g. Sile. Gdje. Angelka Rekar, »Otroški vrtec« na Jesenicah na Gorenjskem, 94 vin, dobček pri prodaji plačilnih listov za volitev tukajšnje gledališke družbe. — Profesor Steblonik, Ljubljana, I. državna gimnazija, 3 K 24 vin. — G. France Breclnjak, asistent, Gruž, 20 K. — Na sv. Jurja dan zbrali v odgovor »Cirilmetodariji« z gesmom: »Mi, kar nas je sinov slovečne materje Slovenije v Dubrovniku in Gružu. — Uradništvo »Agro-Merkurja« 15 K, mesto venca svojemu umrlemu sokolgu Adolfu Blazniku. — Učenka Olga Pirnat iz Ljubljane 7 K, nabrala na fantovščini g. Tavčarja v hotelu Ilirija. Darovali so gg. Gabrič, nadoficijal, Schweizer, Kermavner, Rudesch, Kokalj in Korenčan, trg., Kokalj, poročnik, Gaspari, Birolla, Mikuž, Pirnat, Fröhlich, Tavčar. Jurjevanje v Jaromeru 10 K 70 vin. Skupaj 73 K 28 vin. — Živelj! Na zdar!

Za dijaško podporno društvo »Domovino«: Pisarna dr. Alojzija Kokalja, odvetnika v Ljubljani, iz kazenske zadeve Slave ea. Schoss po poslednji vsled poravnave plačano globo 20 K (dvajset krov).

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkočam prebavljanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno domače združilo pristni »Moll-ov Seidlitz prašek,« ker vpliva na prebavljanje trajno in uravnavalno ter ima olajsevanje in topilenje učinek. Skatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpoližil to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuchlauben 9. V lekarni na deželi je izrecno zahtevati Moll-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom.

3 29

Priporočamo nasim rodbinam kolinsko cikorijo.

Bradyjeve želodčne kapljice
z 4149
marijaceljsko Materjo božjo
kot varstveno znakom, torej imenovane
marijaceljske želodčne kapljice
so najboljše že 30 let preizkušeno sred-
stvo proti vsem vrstam prebavnih tež-
koč, gorečici, zaprости, glavobolu, želod-
čnim bolečinam, tvoritvi kislina itd. —
Dobiva se v lekarnah po K — 80 in
K 1-40. — Na deželi razpoližil lekarnar
C. Brady, Dunaj, I. Fleischmarkt 2/484.
6 steklenice za K 5—, 3 dvojne stek-
lenice za K 450 franko. — Pazite na
varstveno znamko z marijaceljsko Materjo
božjo, rdeči zavoj in podpis **C. Brady**.

Zlata svetinja

Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kozm.
čistilo za
zobe

Dobiva
se
povsed.

Seydlín
Izdaje:
O. SEYDL
Stritarjeve ulice 7.

Kemik dr. ing. Hirsch, Olomuc. Ke-
mično-tehnična preiskava je izpravala, da ej
»Seydlín« prav izvrstno uporabna ustna
voda, ker so njeni podatki popoloma ne-
skodljivi in se z njim lahko razkujuje.

Nihče več ne godnjá
Čez slabosti in težave,
Ako

Florian
sposna,
ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ 4-60.
Naslov za narocila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Ponaredbe kaznive.

Preči prahajom, lastinom
in izpadajučim
dojavo najboljše priznanje.

**Tanno-chinin tinkura
z lesco**

hatera obsegajoča lastinčo, oddorjuje
lesko in preprečuje izpadanje lesa.
1 steklenica s novomedom s kremo.
Razpoližil se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

Zaloge vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil., medicinal. vin., špecijalitet,
najfinjejših parfumov, kirurgičnih
obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarni Milivoj Leniček
v Ljubljani Resilova cesta št. 1.
poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubil. mostu.

Meteorologično poročilo.

Visina nad morjem 3062. Srednji zračni tlak 730 mm.

Februar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetovi	Nebo
26. 2. pop.	732-1	123	sr. sever	dež	
9. zv.	731-6	111	brezvet.	oblačno	

27. 7. zj. 733-6 95 sl. jzahod

Srednja včerajšnja temperatura 10-8°,
norm. 11-4°. Padavina v 24 urah 4-2 mm.

V svojem imenu in v imenu svojih
sorodnikov naznjam tužno vest,
da mi je brat

Ivan Barle

posestnik v Gradu pri Cerkjah.

po dolgi in mučni bolezni, v 48 letu
svoje starosti, danes ponoči umrl. Po-
grob dragega pokojnika bode v četrtek,
dne 28. aprila 1910 ob 10. dopoldne
iz hiše žalosti v Gradu št. 11, na po-
kopalšče v Cerkjah.

Bodi pokojniku blag spomin!

V Ljubljani, 27. aprila 1910.

Fran Barle,
magistratni pristav.

Zahvala.

V lastnem imenu in v imenu vseh sorodnikov izkreni kom za obilne
dokaze iskrenega sočutja ob bolezni in smrti svoje preljube soproge, gospe

Ide Kremžar roj. Gatsch

najtoplejši zahvalo. Presrečno se
zahvaljujem darovalcem lepih venec
in vsem, ki so spremili draga
pokojniku na zadnjem potu. Zlasti
se zahvaljujem tudi gosp. zdravniki-
kom dež. bolnic in blagin sestram
usmiljenjam, ki so pokojnico v
njeni težki bolezni oskrbovali s to-
liko pozdravnostjo. 1510

V Ljubljani, 27. aprila 1910.

Dr. Anton Kremžar.

Zahvala.

Povodom bride izgube našega
iskrenoljubljenega soproga oziroma
očeta in brata, gospoda

Josipa Demšarja

trgovca in posestnika

došlo nam je toliko tolažilnih do-
kazov srčnega sočutja, da smatramo
za prijetno dolžnost, izreči vsem, ki
so se nas na kakršen koli način
spominali, svojo najiskrenjejo za-
hvalo. Zlasti se zahvaljujemo častiti
duhovščini, bralnemu društvu, po-
žarni brambi in »Sokolu« za častno
spremem pri pogrebu, g. pevcem
za gulinje žalostinke, vsem daro-
valcem prekrasnih vencov in Šop-
kov, ter vsem dragim sorodnikom,
prijateljem in znancem, ki so od
blizu in daleč prihitali počastit bla-
gega pokojnika na zadnji poti.

Vsem in vsakemu našo naj-

toplejšo zahvalo.

V Železnikih, 26. aprila 1919.

Zahvali ostali.

Odda se

lepa nemehlirana **soba**

v Cigaletovi ulici št. 3.
Vpraša naj se pri hujniku. 1497

Mirna stranka brez otrok, same 3 osebe

z 4 sobami za evropske formacije.

Ponaredbe pod »SL« na upravnitvo

z Slovenskega Naroda. 1508

izšče stanovanje

z 4 sobami za evropske formacije.
Ponaredbe pod »SL« na upravnitvo
z Slovenskega Naroda. 1508

Prodajalna

z mešanim blagom

se odda s 1. majom 1507
na Karolinški zgodnji št. 14.

Posestvo

zelo lepo, posebno
pripravno za živino, 1/4 ure
od Maribora, bližu cerkev. Šole
in velike ceste, obstoječe največ iz travnikov, lepih sad-
nosnikov, nekaj vinograda, njiv in gozdov.

Cena 20.000 krm. 1406

Ponrestvo meri 20 orahov. Nič in gospodarska po-
stopja so v prav dobrem stanu. Prodaja se z ži-
vino in premičinami. Polvire se pri Hrastni

Gorenju, Pohorje št. 223 pri Mariboru.

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

Zahvala.

1501

Krajska komisija je o priliku le-
tošnjega občnega stora nakazala lju-
bjljanskemu protovoljnemu gasilnemu in
založništu društva prispevki 500 K. —
Izvršoč o svojo prijetno dolžnost se v
imenu društva za plemeniti in izdati dar
najtoplejšo zahvaljujeva in obenem prosiva
že nadaljuje zaključenosti.

V LJUBLJANI, 26. aprila 1910.

Fran Barle **Ludvik Štriel**

blagajnik. načelnik.

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508

1500

Reflektanti morajo biti popolnoma večni
lesne stroke ter slovenskega, nemškega
in po možnosti tudi italijanskega jezika.

Ponudbe s potrebnimi dokazili naj
se pošljijo slov. trgovskemu dru-
štву »Merkur« v Ljubljani. 1508